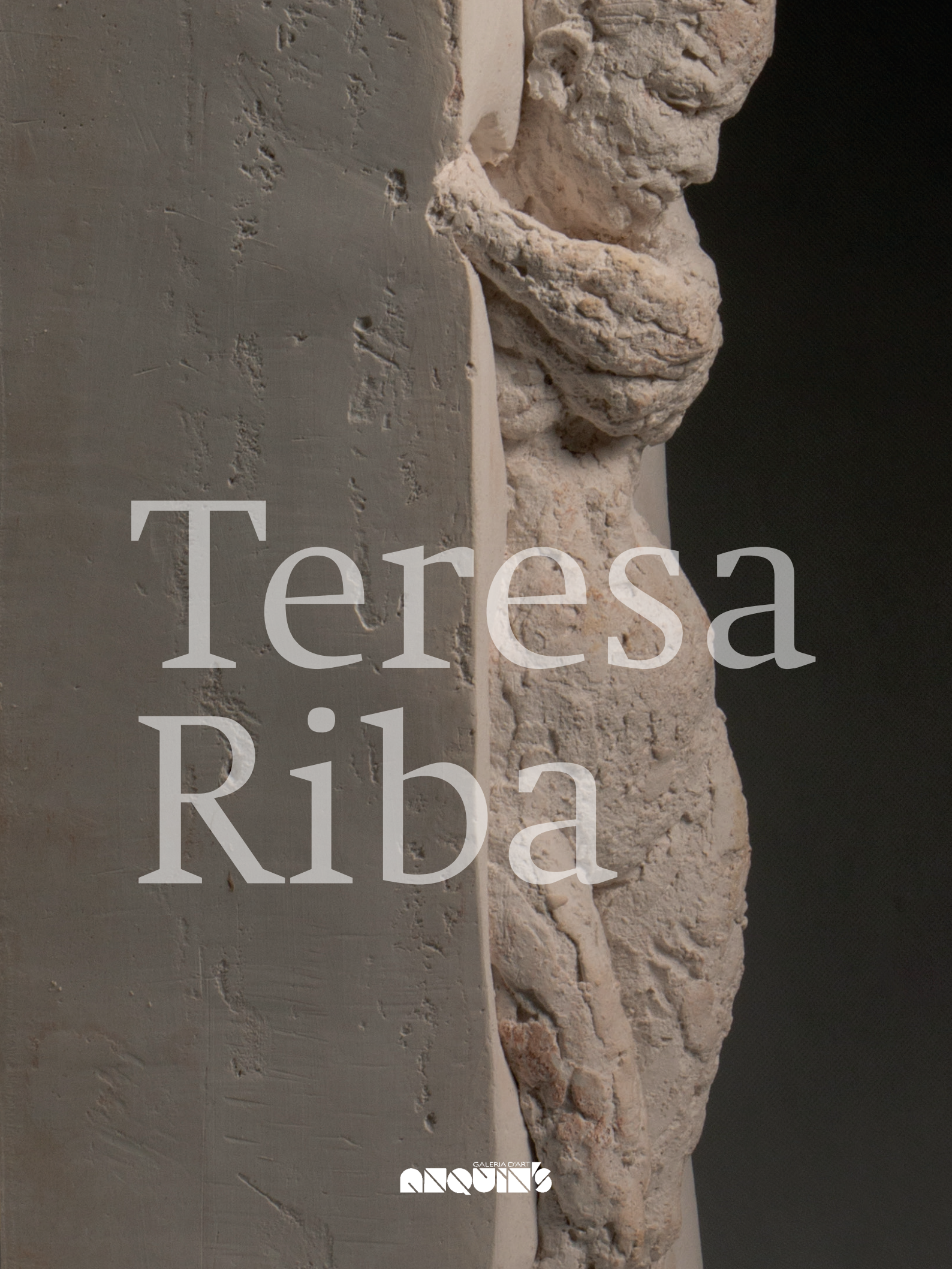

Teresa Riba

GALERIA D'ART ANQUINS

Teresa Riba
Cuirasses

Textos

Montse Frisach
Periodista i crítica d'art

Del 17 de setembre al
30 d'octubre de 2020

GALERIA D'ART ANQUINS

Campoamor, 2, 43202 Reus
T. +34 666 674 996
www.anquins.com

Horaris: de dimarts a divendres,
d'11 a 13,30 h. i de 17 a 20 h. dissabtes: d'11 a 13,30 h.

Tancament VII. Rovellat | Original en guix i fil-ferro | 49 x 13 x 10 cm. (detall)

“El que més m’interessa és
la persona, la seva identitat, neguits
i sobretot la comunicació. Per això és
important per a mi la interacció que
es crea entre l’obra i l’espectador.
Sense ell l’obra no existiria.”

Teresa Riba

"Així com a l'esculpir apareix lentament en l'interior d'una roca el fons d'una figura viva que creix tant més quanta més pedra s'elimina, així és indici d'un bon fer que l'ànima aparegui trèmula, oculta sota aquesta superfície, aquesta naturalesa pètria de la pròpia carn"

Miquel Àngel (1475-1564)

"treure'm les fines capes per saber qui soc"

Teresa Riba

Tancament V. Capes
Original en guix i paper | 49 x 13 x 10 cm.

Cuirasses

Si busquem al diccionari el significat de la paraula "cuirassa" veurem com les principals accepcions del mot són de caire militar. La seva funció és la protecció del cos, per minimitzar les ferides, per evitar la mort, en definitiva. La cuirassa és també el sinònim de la closca d'alguns animals. Un lloc on refugiar-se. La cuirassa protegeix de les agressions externes però a la vegada no deixa sentir, limita moviments, filtra les emocions, encarcara. Sense expansió, la vida és dificultosa i trista, molt trista. Feta per protegir-nos, la cuirassa es pot girar en contra nostra. Hi ha molts tipus de cuirasses, tantes que algunes són fins i tot invisibles. De cuirasses en portem tots els éssers humans. Poden ser toves o traspassables. Poder ser selectives: caure, fer-se fortes o tancar-se només davant de segons qui o què. O poden ser inexpugnables.

L'art serveix per visibilitzar sovint allò que els ulls ens neguen. L'escultora Teresa Riba, en una de les seves darreres sèries, mostra sempre la mateixa noia, molt jove, nua, sempre amb la mateixa postura. S'abraça les espatlles, amb el cap cot, un gest que pot ser quotidià i que pot voler dir tantes coses: reflexió, fred, melanconia, por, un crit silenciós demanant ajut o tendresa. Teresa Riba anomena aquesta sèrie de figures femenines de mitjà format, *Tancament*, perquè hi ha en l'autoabraçada de la noia un moviment d'oclusió, un anar cap a endins. Fa visibles les cuirasses invisibles.

Realitzades en bronze però amb afegitons de materials diversos, cadascuna d'aquestes obres al·ludeix a alguna cosa que obstaculitza la vida plena d'una dona. La jove està coberta d'una pàtina dorada, com si només fos un objecte decoratiu. O porta una bena als ulls, un cinturó de castedat o està lligada. De vegades, està tancada dins d'una casa de paper amb la porta oberta d'on no gosa sortir, dins d'una tela de pell o pot arribar a estar atrapada en una closca transparent de resina, com un insecte en l'ambre del qual és impossible escapar. El seu cap està envoltat d'un núvol que l'ofusca o la confon, o més tràgic encara, resta paralitzat per un bloc de pedra que porta a sobre o per agulles que la torturen. També pot ser que l'obstacle estigui als peus, enfonsats en un bloc de pedra. En una altra de les peces, la noia ha quedat atrapada en un garbuix de restes vegetals i runa, com si hagués estat víctima d'una violenta riuada que l'ha arrossegat.

Tota cuirassa -tant se val si es tracta d'un vel finíssim o d'una closca dura- impedeix l'expansió del cos i de l'ànima. No és casualitat que sigui aquesta jove la que exemplifiqui aquests tancaments. Les dones saben més de cotilles físiques, mentals i espirituals. "És un tema molt dur. Tothom està lligat d'una manera o altra, però les dones encara més", afirma l'artista.

L'obra de Riba suscita, a més, moltes preguntes a qui la contempla. A l'artista no li plau massa donar explicacions sobre les seves obres perquè pretén que sigui la mirada de l'espectador qui aboqui la seva experiència a la peça, que l'enriqueixi i la finalitzi. Cadascuna de les peces transmet tantes històries de cuirasses i bloquejos com mirades a les què estan sotmeses però l'artista deixa espai per a l'esperança perquè sortosament podem desprendre'ns de les cuirasses si en som conscients i alliberar-nos perquè no pertanyen a l'essència de la persona, són creences adquirides. És per aquesta raó que en moltes de les peces, la figura pot arribar a ser "alliberada" dels seus afegitons obrint la coberta, destapant la casa de paper o desvestint-la de la peça que la cobreix.

Tancament

“Reflexes infinits , com
un laberint sense sortida.
Solament tancant els ulls
puc veure’m des de dins”

Teresa Riba

Tancament X. Regla
Original en guix policromat | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament III. Foscor
Original en guix | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament I. Daurada
Original en guix i pa d'or | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament XVII. Lligada per davant
Original en guix i cuir | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament XVIII
Detall

Tancament XII. Cinturó
Original en guix i cuir | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament II. Cordes
Original en guix i corda | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament VI. Núvol
Original en guix i filferro | 49 x 13 x 10 cm.

Tancament IX. Mocador
Original en guix i cotó | 49 x 13 x 10 cm.

“El dibuix és el moment màgic on captar el gest, la mirada, l’instant que pot ser etern”

Teresa Riba

Tancament 0, I, II, III,
Carbonet sobre paper | 120 x 80 cm.

Metamorfosi

En l’obra de Teresa Riba, el dibuix, com és habitual en els escultors, té un paper crucial. La mà construeix siluetes i contorns que després podran esdevenir o no una obra en tres dimensions. L’artista no concep el dibuix com una etapa prèvia a l’escultura, ni com a esbossos d’obres posteriors. Els seus dibuixos tenen vida pròpia i fins i tot tenen una història continguda que ja no és visible. En un d’aquests papers, Teresa Riba va dibuixar una figura femenina prèvia, que estava lligada amb una corda. L’artista, amb tot el poder que atorga el fet mateix de la creació, anava deslligant la noia a mesura que completava el dibuix. Ara, la figura apareix als nostres ulls, totalment alliberada. L’art, és doncs, molt més del que veiem a la superfície, és una metamorfosi.

Tancada I
Bronze | 25 x 12 x 20 cm.

Tancada II
Bronze | 25 x 11 x 18 cm.

Tancada III
Bronze | 21 x 17 x 15 cm.

Tancada II
Bronze | 25 x 11 x 18 cm.

Tancada IV,
Bronze | 21 x 13 x 24 cm.

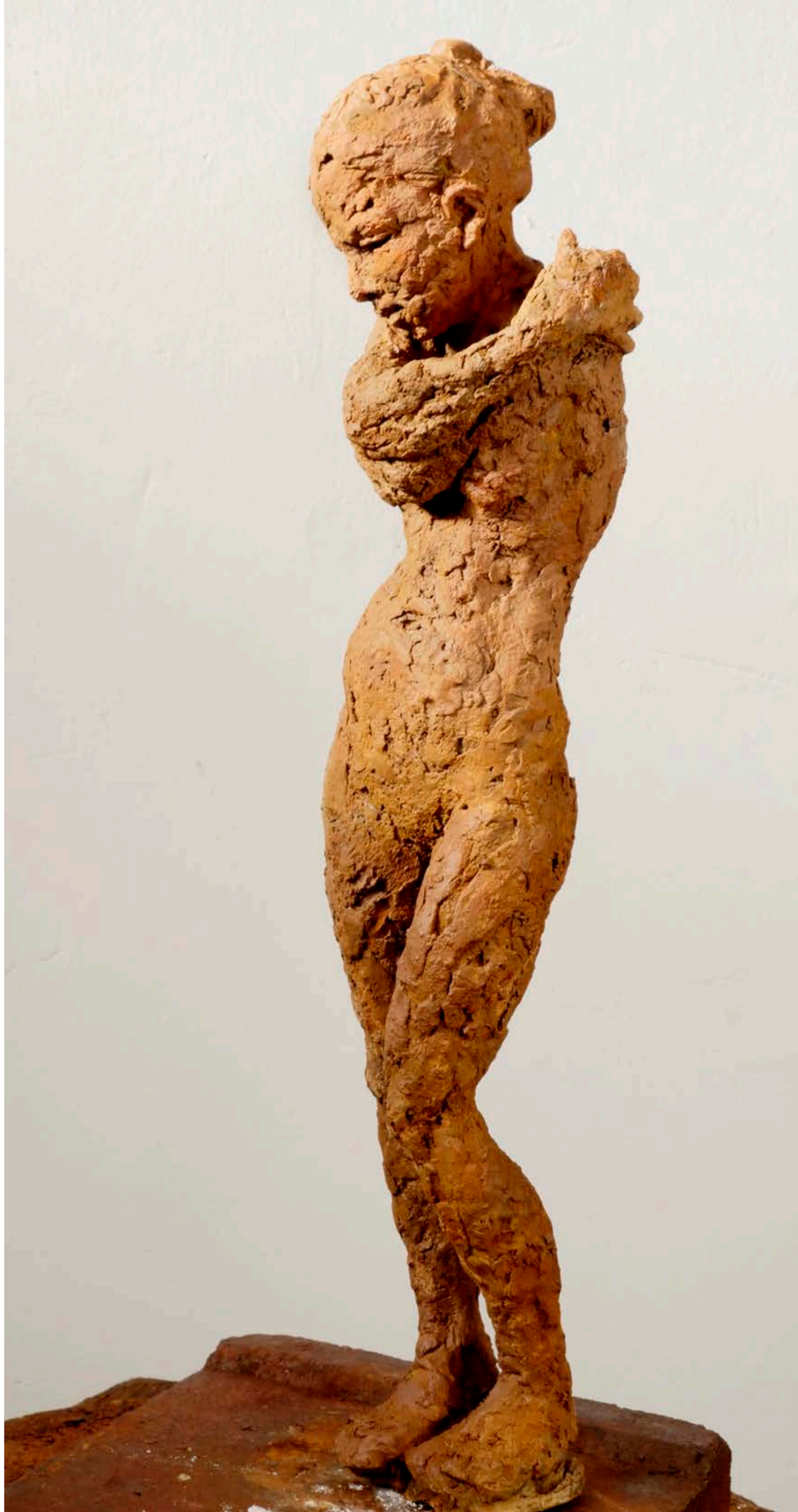

Tancament
Bronze | 49 x 13 x 10 cm

Blocs

“Parlo de limitacions, de pors, de diàlegs i silencis”

Teresa Riba

Cap a fora I
Guix i formigó | 49 x 24 x 13 cm.

Davant IV
Guix i formigó | 49 x 18 x 13 cm.

A cada costat IX
Guix i formigó | 50 x 52 x 10 cm.

A cada costat IX
part posterior

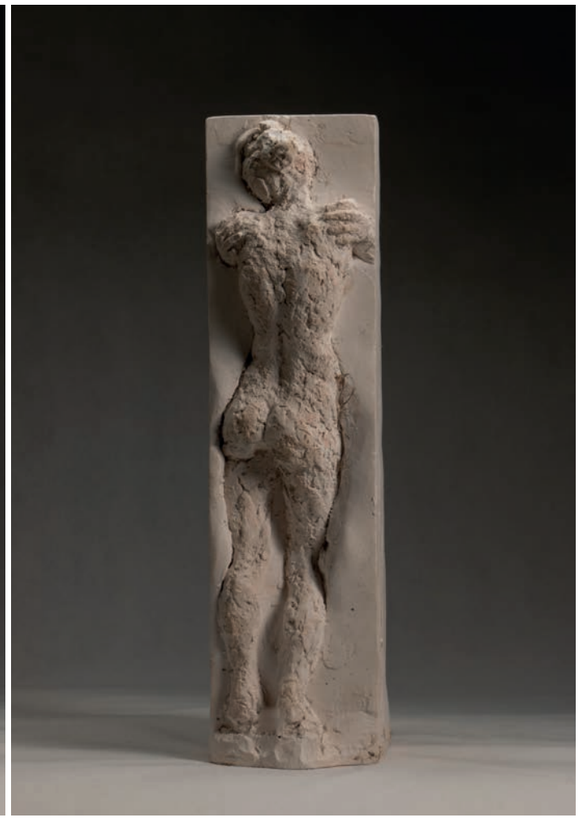

Blocs

L'altra sèrie que es pot veure en aquesta exposició a la galeria Anquins de Reus, s'anomena *Blocs* i està protagonitzada per la mateixa figura femenina, en aquest cas acompanyada per un o dos blocs de formigó. Són peces que tenen una certa qualitat arquitectònica, en les quals la figura ocupa diferents posicions respecte als blocs. Aquí són els blocs els que exemplifiquen les cuirasses. El tancament se situa fora dels límits del cos femení.

Si a les figures de la sèrie *Tancament*, són les diverses cuirasses les que encotillen el cos, ara els obstacles provenen de l'exterior. Els blocs separen, empresonen, capturen, engoleixen o fan de barrera. De nou, en algunes d'aquestes peces, Teresa Riba ofereix la llibertat a l'espectador de canviar la posició dels blocs, al seu gust. La possibilitat de la interacció entre l'escultura i l'espai és un tema recurrent en tota la trajectòria de l'artista, molt marcada pels seus treballs escultòrics en l'espai públic.

Entre parets VI

Bronze i formigó | 49 x 26 x 13 cm.
(escultura que es pot obrir o tancar)

Figuració contemporània

“En la meva obra he volgut expressar les contradiccions de l’ésser humà a través del moviment del cos, dels ritmes, dels equilibris i de les tensions de les formes”

Teresa Riba

Endavant | Bronze | 45 x 17 x 26 cm. (amb la planxa de ferro, 45 x 30 x 72 cm).

“La gran veritat és que com més treballes en una peça més saps que mai l’acabaràs”

Giacometti (1901-1966)

“Amb l’escultura em trobo molt lleugera amb el fang que em dona tota la seva frescor, textura, color i possibilitats de moviment que després passo a bronze. També treballo la fusta directa deixant la textura de la motosserra. I la pedra, material que m’engoleix, encara que la treballi poc, on el procés i el concepte de treball és molt diferent, igual que en l’acabat.”

Teresa Riba

Figuració contemporània

Teresa Riba (Igualada, 1962) ja es va inclinar des de bon principi cap a l’escultura quan el 1985 es va llicenciar en aquesta especialitat a la facultat de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona. En els seus inicis va experimentar amb una certa abstracció però ben aviat va tenir clar que la figuració, sense complexos però amb una mirada contemporània, li era un vehicle millor per a expressar-se, i la figura humana, la protagonista absoluta de la seva obra. No hi ha en la figuració de l’obra de Teresa Riba, una intenció purament de representació de la realitat, sinó que en les sèries que han anat conformant durant tota la seva trajectòria, hi ha implícit un crit a favor de la llibertat i la dignitat de l’ésser humà. D’aquí que s’hagi centrat especialment en col·lectius que sovint no poden gaudir d’aquest dret fonamental, com les dones, els infants i els adolescents. La mirada de Teresa Riba cap a les persones que representa és humanista i això inclou també la mirada feminista que hi és sempre, sense ser pamfletària. El seu missatge es troba implícit en les cames, els braços, les delicades testes, els pits i els peus modelats amb les mans perquè Riba pertany a la tradició d’escultors que no conceben l’art sense la faceta física del modelatge. Amb els anys i progressivament les seves formes han anat perdent nitidesa i definició i han desembocat en trets més gestuals, on la matèria sobresurt entretallada, gairebé punxant, gens lliscant. No és casualitat, doncs, que entre els seus referents escultòrics l’artista citi a Miquel Àngel i Giacometti.

Riba està especialment interessada que l’ànima amagada dins de la matèria escultòrica arribi a l’espectador, per això insisteix en què les seves obres estiguin en certa manera “vives” i transmetin aquesta vida a l’espectador. A les sèries *Entre-dits* i *Comunicació*, Riba s’endinsa en el món dels nens i els adolescents però, a diferència d’aproximacions més condescendents, ella els mostra jugant a jocs que són només un record per als adults -la goma, els fils, les bales- que es podria llegir com un exercici de nostàlgia, al costat d’altres obres en les quals els nois i noies es donen l’esquena i ni es miren, amb el mòbil a la mà, en una clara al·lusió a la *in*-comunicació de la nostra societat on tot sembla passar per allò virtual. Els joves semblen alienats per la pantalleta. Més enllà dels aparells electrònics, a la sèrie *Tornem-hi*, l’artista explora escenes de soledat, incertitud i dubte, en un moment d’enforcall de les vides de les persones. S’ha dit algun cop de les obres de Riba que són tristes però més aviat es tracta d’una malenconia inherent a la pròpia naturalesa de qualsevol transició. Malgrat que els protagonistes d’aquestes sèries siguin adolescents, qualsevol es pot sentir reflectit en les actituds que Riba retrata en aquestes obres. L’art com a vivència emocional, l’art com alguna cosa viva. Teresa Riba ha comprovat en pròpia pell com les obres es transformen i creixen en contacte amb l’entorn i l’espectador. Un dels seus darrers projectes –que continua en procés– és *Corda* amb l’escultura *Elna*, que en principi és el nom d’una escultura d’una noia però que abasta moltes més coses. Es tracta d’un projecte transdisciplinar que Riba porta a la natura, a espais urbans i escoles i que inclou escultura, fotografia i vídeo. *Elna* és una escultura molt lleugera, realitzada amb reïna de poliéster, que Teresa Riba lliga amb una corda i “abandona” en diversos espais. L’obra es completa amb l’ajut de la reacció dels espectadors. Cada cop que l’escultura interacciona amb les persones -o animals perquè un cop un cavall la volia deslligar!- guanya una nova vida.

Comunicació?
Grup d´escultures en
bronze policromat.

Tornem-hi
Grup d´escultures en
bronze policromat.

Obra pública

“Quan acabo les peces, son elles qui formen part del món, son elles qui es relacionen i juguen amb l’espai i amb qui les contempla”

Teresa Riba

Vaixell
Bronze | 73 x 57 x 87 cm
Passeig martítim Platja d’aro, 2008

Horitzó
Bronze | 153 x 49 x 80 cm | Platja d'aro. 2008

El noi de la Rambla
Bronze i granit | H. 150 cm | Igualada

Nos(altres)
Bronze | Mida natural | Fundació Atles. Igualada

La nena
Bronze | 110 x 100 x 70 cm | Conesa. 2014

La nena de la bola
Bronze i granet | 140 x 58 x 44 cm.
Ø 80 cm. | Rambla d'Igualada. 1997

L'art surt al carrer

Per Teresa Riba la interacció de la seva obra amb l'espectador és fonamental i aquesta és una de les seves intencions cada cop que realitza una escultura destinada a l'espai públic, una faceta de la seva carrera que té un especial pes. Des del 1997, la seva obra pública i monumental està present a carrers de poblacions catalanes com Canovelles, el Prat del Llobregat, Santa Margarida de Montbui, Vilanova del Camí i Montserrat, i de fora com a Calcinaia (Itàlia) i Priego (Conca). Però és a Igualada, la ciutat natal de l'artista, on les escultures de Teresa Riba són especialment populars. La primera que es va inaugurar a la Rambla de la ciutat va ser la *La nena de la Bola* (1997), en la què una nena amb trenes empeny subtilment una gran bola, que en realitat és una font. Riba va pretendre dotar l'escultura d'un gran dinamisme ja que tant la nena com la bola sembla que es desplaçaran de lloc en qualsevol moment.

La segona escultura de Riba situada a la Rambla és *El noi de la Rambla* (1998), que evoca un record de la mateixa autora, quan a la seva adolescència els nois s'asseien a una barana de la Rambla igualadina esperant les noies i els amics. D'aquesta manera Riba uneix l'emoció estètica de l'escultura amb l'emoció del record.

Ben a prop, de la Rambla, a la plaça Cal Font, hi ha l'escultura *Nos (altres)* (2015), encarregada i en col·laboració amb la Fundació sociocultural Atlas, en la qual Teresa Riba aborda el tema de la immigració a través de dues figures que representen una noia magribrina i una llatina, una al costat de l'altra, com si s'haguessin entrecreuat pel carrer, però sense parlar-se ni tocar-se. Riba convida l'espectador a ser protagonista de la peça ja que la separació entre les dues figures, basades en dues noies reals, és just la que permet posar-se al mig d'elles i donar'ls-hi les mans. Al terra de la peça, una inscripció al terra assegura: *"La clau de la convivència la tens tu"*.

La darrera escultura de Teresa Riba que s'ha instal·lat a Igualada, el 2019, és l'homenatge a un igualadí universal, el músic Jordi Savall, situada a tocar de la Basílica de Santa Maria. En aquest encàrrec de l'Ajuntament de la ciutat, Riba, inspirada per la música del mestre, ha realitzat un retrat viu del músic, concentrat tocant l'instrument pel qual és més conegut, la viola de gamba.

Està demostrat que tota l'activitat creativa ajuda a alliberar encotillaments. El que hi ha en aquesta exposició i en qualsevol exposició de la Teresa Riba, és només una etapa de tot el seu procés de creació. Giacometti deia que feia art per a protegir-se. "La gran veritat és que com més treballes en una peça més saps que mai l'acabaràs", assegurava l'escultor. Teresa Riba us convida a que també ho feu vosaltres contemplant la seva obra.

Mestre Savall
Bronze | 140 x 82 x 78 cm.
banc 50 x 148 x 40 cm | Igualada 2019

Teresa Riba

Nascuda el 10 de març de 1962 a Igualada. Estudia a la facultat de Belles Arts Sant Jordi de Barcelona.
Llicenciada el 1985 en l'especialitat d'escultura amb els cursos de doctorat.

Professora d'escultura i dibuix a l'Escola municipal d'Art LA GASPAR d'Igualada, d'Història de l'art a l'acadèmia Feli i membre de jurats en diverses convocatòries.

Professora de la FACULTAT DE BELLES ARTS SANT JORDI de Barcelona des de 2014.

Premis

2007 Finalista IV Biennal Internacional de Dibuix JOSEP AMAT, Sant Feliu de Guíxols.

2003 Menció Honorífica al "Certamen internacional de escultura en la calle San Fernando". Cadis.

2002 Finalista al XL Concurs Internacional de Dibuix de la Fundació INGLADA-GUILLOT. Barcelona.

1989 Guanyadora de la Beca d'Escultura de la Fundació Güell de Barcelona.

1983 1r Premi d'escultura del II Concurs Juvenil d'Art d'Igualada.

Documental

"SAVALL VIST PER RIBA" Documental de Gormezano i Manel Almiñana. RALDAWORLD. 2019.

Obra pública

2019 "Mestre Jordi Savall". Igualada.

2015 "Nos(altres)" per Fundació ATLES. Igualada.

2014 "La nena", Conesa.

2011 Parc quitxalla. Canovelles.

2010 Conjunt escultòric "Camí de la fàbrica". Prat del Llobregat.

2008 Realització de 3 escultures públiques al Passeig Marítim de Platja d'Aro.

2007 Escultura pública "Cap de bou" Sta Margarida de Montbui.

2003 Participació en complements de l'òpera "Lissístrata d'Aristòfanes realitzada per Carles Santos.

2002 Monument "L'amistat". Vilanova del Camí, Anoia.
Monument "L'amistat II". Calcinaia, Itàlia.
Monument dedicat a la" Mare Paula Montal", Montserrat.

1999 "Monumento a los Gancheros ". Priego de Cuenca.

1998 Monument a "l'Esport". Igualada.
"El noi de la rambla". Igualada.

1997 1ª font escultòrica: "La nena de la bola". Igualada.

Fires:

2020 LA ART SHOW Los ANGELES, EEUU

2019 AFFORDABLE ART FAIR HAMBURG. Alemanya.

2019 KUNSTSRAI AMSTERDAM. Holanda

2015-2018 AFFORDABLE ART FAIR AMSTERDAM. Holanda.

2013-2019 AFFORDABLE ART FAIR BRUSSELS. Bèlgica.

2018-2019 AFFORDABLE ART FAIR STOCKHOLM. Suècia.

2017 FOR REAL AMSTERDAM. Holanda.

2013 Art Copenhaguen. Dinamarca.

2013-2016 ARTFAIR KöLN, Colònia. Alemanya

2012- 2020 ART KARLSRUHE. Alemanya.

2012-2019 ART BODENSEE. Àustria.

2010 -2018 ST'ART. Strasbourg. França.

2008 ARTMADRID. Madrid.

2001 ARTBARCELONA. Barcelona.

2000-2001 ARTESANTANDER. Santander.

Simpòsiums:

2005 Simpòsium d'escultura de l'Alt Penedès.

2003 Simpòsium d'escultura a Calcinaia. Itàlia.

Exposicions individuals:

2020 "Cuirasses". Galeria d'art Anquin's. Reus.

2017 "Mirades". Vilassar de Mar.
Instal·lació Basílica Sta. Maria de Castelló d'Empúries.
"Fora del paper" Molí Paperer. Capellades.

2016 - Teresa Riba / Modest Almirall. Galeria d'art Anquin's. Reus.
"Lligats" Galeria Arteria. Igualada.

2015 "Ludere". La galeria. Igualada.

2014 Escultura i dibuix. Galeria LAUTH. Ludwigshafen. Alemania.
Galeria JULIA DORSCH. Berlín
Escultures a l'Ambaixada d'Espanya a Berlín.

2013 - Teresa Riba/ Carlos Morago. Galeria d'art Anquin's. Reus.
"Com nosaltres". Casa Irla. Sant Feliu de Guixols.

2011 "Semblances" galeria Espai G d'art. Terrassa.
Escultures. Centre cultural. Conesa.
Escultura i dibuix. Sala Municipal. La Pobla de Claramunt.

2010 Espai G d'art. Terrassa.
EXPARI, col·legi d'Arquitectes tècnics i Enginyers d'edificació de Barcelona. Mataró.

2009 - Galeria Anna Maria Burger. Munic. Alemanya.
"Una Mirada" Espai d'Art, Sant Feliu de Boada.

2008 Galeria FECIT, Sant Feliu de Guíxols.

2007 Museu Sant Feliu de Guíxols.

2006 "Comunicacio?". Galeria ARTLOFT. Reus.

2005 Centre Cultural Àgora de Cambrils.
Escultures. Càpua, Itàlia.

2004 Escultures. Benevento, Nàpols.
Galeria SUSANY, Vic.

2003 Galeria d'Art Espai 28, Mataró.
Galeria d'Art Segovia Isaacs. Barcelona.

2002 Casa cultural CAL BLE. Igualada.

2000 Galeria Segovia Isaacs. Barcelona.
Galeria Pedreguet-Art. Amer.

1999 Galeria SUSANY. Vic.

1998 Galeria 22. Igualada.

1997 Galeria Pedreguet-Art. Amer.

1996 Exposició Fòrum Berger Balaguer. Vilafranca del Penedès.

1995 Sala Rembrand. Vilanova i la Geltrú.

1993 Galeria 22. Igualada.
L'Escala d'art. Sitges.

1991 Centre Cultural Caixa Terrassa, Terrassa.

1990 Reial Cercle Artístic de Barcelona. Barcelona.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GALERIA D'ART
ANQUINS

Campoamor, 2, 43202 Reus
T. +34 666 674 996
www.anquins.com

Horaris: de dimarts a divendres,
d'11 a 13,30 h. i de 17 a 20 h. dissabtes: d'11 a 13,30 h.